

Remissvar Översyn av regelverket om de kyrkliga kulturminnena (Ku2015/02346/KL)

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på att regelverket om de kyrkliga kulturminnena ses över. Länsstyrelsen anser det vara viktigt att begreppen kyrkotomt och begravningsplats förtydligas. Vidare vill Länsstyrelsen betona behovet av ett sammanhållet skydd för kulturhistoriskt värdefulla kyrkomiljöer samt ett förtydligande av vilka åtgärder som är tillståndspliktiga enligt kulturmiljölagen.

Krav på kompetens

Länsstyrelsen Värmland anser att föreslagen skrivning i 3 § är olycklig, då Länsstyrelsen vid behov bör kunna ställa krav på specialistkompetens inom många olika områden, t.ex. konservatorskompetens eller hantverkarkompetens, inte bara antikvarisk kompetens.

Begreppen kyrkotomt och begravningsplats

Länsstyrelsen Värmland anser att det är positivt att begreppen kyrkotomt respektive begravningsplats ytterligare förtydligas. Länsstyrelsen anser det dock vara angeläget att även Riksantikvarieämbetets vägledning för tillämpning av lagen uppdateras, då denna innehåller felaktigheter gällande begreppet kyrkotomt.

Länsstyrelsen konstaterar också att frågan om förekomst av både kyrkotomt och begravningsplats parallellt, som är fallet i ex Svanskog, Västra Fågelvik, Ny och Holmedal, inte uppmärksammas i remissen. Istället anges kategoriskt att ”antingen finns det en begravningsplats eller en kyrkotomt i direkt anslutning till kyrkobyggnaden, inte både och”(sid 54) vilket Länsstyrelsen anser ger en felaktig bild av förhållandet vid vissa värmländska kyrkor. Frågan om förekomst av både kyrkotomt och begravningsplats parallellt har tidigare diskuterats med Riksantikvarieämbetet. Skrivningen i förslaget bör nyanseras eller förtydligas.

Länsstyrelsen vill också på nytt betona behovet av ett sammanhållet skydd för kulturhistorisk värdefulla kyrkomiljöer, inte bara för de delar som ligger på kyrkotomt eller begravningsplats. Den extensiva användningen av begreppet kyrkotomt i vissa län grundar sig i ett upplevt behov av att kunna skydda hela kyrkomiljön inklusive tillhörande byggnader som kyrkstallar, församlingshem, prästgårdar o.s.v. Att skydda dessa delar av kyrkomiljöerna genom byggnadsminnesförklaring, översyn av riksintresseområden eller PBL

är inte optimalt och riskerar att leda till oklara gränsdragningar mellan olika lagstiftningar. Länsstyrelsen vill istället betona behovet av ett sammanhållet lagskydd för dessa miljöer.

Avgränsning av tillståndspliktiga åtgärder

Länsstyrelsen Värmland anser det vara angeläget med ett förtydligande av vilka åtgärder som är tillståndspliktiga, då praxis skiljer sig åt mellan olika län, men anser inte att nuvarande skrivning i 3 § bör ändras.

Den föreslagna skrivningen, att ”Kyrkobyggnader och kyrkotomter får inte utan tillstånd av länsstyrelsen ändras på ett sådant sätt att deras kulturhistoriska värde minskar” istället för nuvarande ”...får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd av länsstyrelsen”, är olycklig då den ger alltför stort utrymme för tolkningar och lägger alltför stort ansvar på den sökande att avgöra den planerade åtgärdens påverkan på de kulturhistoriska värdena.

Den kontrollfunktion som idag finns, då Länsstyrelsen granskar planerade åtgärders lämplighet, riskerar att till stor del försvinna med föreslagen skrivning. Även mycket omfattande arbeten kan komma att utföras utan Länsstyrelsens insyn, om sökanden gör bedömningen att arbetena görs på ett sätt som inte minskar de kulturhistoriska värdena. Länsstyrelsen kan heller inte, som idag, ställa som villkor att genomförda åtgärder ska dokumenteras.

Länsstyrelsen föreslår därför att nuvarande skrivning behålls men betonar behovet av tydliga exempel och en gemensam praxis angående vilka åtgärder som är tillståndspliktiga.

Landshövding Kenneth Johansson har fattat beslut om detta yttrande. Antikvarie Sara Bodin Olsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen deltog också t.f. länsråd Pia Karlsson, verksamhetschef Torben Ericson, antikvarie Charlotta Hagberg samt enhetschef Bengt Falemo.